

Jäälyhty

Pimeisiin talvi-iltoihin saa loihdittua valoa ja lämpöä erilaisilla tunnelmallisilla ulkolyhdyillä. Läpikuultavan ja kauniin lyhdyn saa jäädyttämällä sen ämpäriin, kakkumuottiin tms. Lyhtyjä voi tehdä koko talven, niin kauan kuin on pakkasta.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
■										■	
■											

■ Milloin mahdollista? ■ Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- ulkolämpötila vähintään -5 astetta

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Ämpäreitä, kakkumuotteja, tms astioita
- Vettä
- Kaisloja, pihlajanmarjoja, tms koristeita

Työohje:

1. Valitse muotit ja suunnittele mahdolliset koristeet ja niiden asettelu.
2. Jos käytät kaisloja tai oksia, ne voi esimerkiksi teipata astian reunoihin kiinni, niin ne asettuvat haluttuihin paikkoihin.
3. Lisää vettä ja laita ulos jäätymään. Jäätymisaika riippuu pakkasen määrästä ja halutusta seinämän paksuudesta. Viiden asteen pakkasessa lyhdyn jäätymiseen menee noin vuorokausi.
4. Lyhdyt ovat valmiita kun ne ovat jäätyneet reunoilta 2-5cm niin, että keskelle jää tila kynttilälle.
5. Kumoa ämpäri varovasti esimerkiksi kylpyhuoneen lattialla, sillä ylimääräinen vesi pitää valuttaa pois lyhdyn sisätilasta jonne kynttilä sijoitetaan. Yleensä ämpärin pinnassa on tasaisin ja paksuin jääkerros, jätä se lyhdyn pohjaksi.

Ohjaajalle:

- Veden voi värjätä esim. punajuurella, teellä tai elintarvikeväreillä.
- Lisäksi koristeeksi voi laittaa heiniä, oksia, marjoja kunhan vaan muistaa paloturvallisuuden!
- Pihlajanmarjoja voi ottaa syksyllä pakastimeen talteen lyhtyjä varten.
- Renkaan muotoiset kuivakakkumuotit ovat helppoja, sillä niiden jäätymistä ei tarvitse seurata vaan muotti voi rauhassa jäätyä umpeen. Kakkumuotissa lyhdylle ei tule omaa pohjaa, joten laita vanha lautanen tai muu ulos sopiva, palamaton alusta kynttilän alle.

Vuole puinen veitsi

Kotimainen puu on kaunis materiaali. Vuoltu tai hiekkapaperilla viimeistelty puupinta tuntuu sormissa sileältä, ja sitä on mukava käyttää. Vuoleminen on ollut perinteistä miesten puhdetyötä, mutta myös naiset onnistuvat tässä.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- käden ja silmän yhteistyö

Toiminnan kesto:

1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Pehmeää puuta (tervaleppää tai haapaa) tai metsästä löydetty karahka
- Terävähkö puukko, vasara ja saha

Työohje:

1. Piirrä puulle malli lyijykynällä. Kavenna puuta leikkaamalla ylimääräiset reunat käyttäen puukkoa talttana (kts. ylin työkuva).
2. Sahaa varovaisesti puun syyt poikki piirrettyyn malliin asti ja käytä taas puukkoa ja vasaraa apuna talttaamaan ylimääräinen puu kahvan alta (kts. Kuva). Pidä veitsen aihio työpöytää vasten ja aseta puukon kärki kohtaan josta haluat puun halkeavan. Napauta vasaralla kevyesti.
3. Muotoile veitsen terä ja kahva halutulle kapeudelle.
4. Viimeisenä muotoile terä, silota vuollen porrasmaiset sahausjäljet ja tee veitsen terästä terävä.
5. Sahaa veitsen kahva poikki sopivasta kohdasta ja vuole veitsen kahvan pää käteen sopivaksi.
6. Voit hioa pintaa hiekkapaperilla sileämmäksi tai jättää vuolupinnan.
7. Kyllästä veitsi ruokaöljyllä, lisää kaksi kerrosta ja anna imeytyä yön yli.

Ohjaajalle:

- Vuoleminen aina itsestä ja kaverista pois päin!
- Muista työturvallisuus!

Muuta:

- Täällä joitain vuoleamisen perusotteita ja vinkkejä työasentoihin. <http://wikikko.info/wiki/Vuoleminen> & <http://users.utu.fi/sakull/ULT13/vuoleminen.htm>

Pannunalunen puukiekoista

Tätä pannunalustaa tehdessä saa sahaamalla hien nousemaan pintaan. Sydäntalvella on paras aika kaataa puita, mutta puutöihin kannattaa käyttää jo muutaman vuoden kuivunutta pölliä ettei puu halkea kuivuessaan liian nopeasti.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
—————											

————— Milloin mahdollista?   ——— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- porakoneen käyttö, fyysinen kunto

Toiminnan kesto:

1 h

Kustannukset:

€   €€   €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Puupölliä halkaisijaltaan 10-15cm
- Kiinnitys aspeja (pieni haka)
- Luonnonkuituista narua
- Saha, hiomapaperia, pora, vasara, liimaa (erikeeper, tms)

Työohje:

1. Saha puusta mahdollisimman suorja viipaleita, noin 5cm paksuisia (Tarkista aspin pituus jotta piikit eivät tule läpi puukiekosta).
2. Hieraise pintoja hieman karkealla hiomapaperilla jotta mahdolliset tikut silottuvat.
3. Asettele kiekot haluamaasi järjestykseen ja poraa kiinnityskohiin muutaman sentin reiät.
4. Laita pari tippaa liimaa porauskoloon ja naputa aspi paikalleen vasaralla.
5. Halutessasi voit sitoa kiekkojen ympärille esim. pellavanarua koristeeksi ja vahvikkeeksi.

Ohjaajalle:

- Puu voi olla mitä lajiketta vaan, kunhan ei ole liian tuoretta.
- Sisätiloissa puu kuivuu liian nopeasti ja voi vääntyä tai halkeilla.
- Halutessaan kiekkoja voi koristella esim. tekemällä polttokuvioita kolvilla tai värjäämällä petsimaaleilla.

Kookoskorut

Etelän eksotiikkaa talven keskelle! Hyvin varustelluista ruokakaupoista löytyy kokonaisia kookospähkinöitä. Maistele, käytä sisus vaikka ruoanvalmistukseen ja sitten kuoresta voikin askarrella kaikenlaista. Kevyt ja kestävä materiaali sopii erinomaisesti koruihin ja nappeihin.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
—————											

————— Milloin mahdollista?   ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- sahaaminen, sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

1,5 h

Kustannukset:

€ **€€** €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kookospähkinä
- Valinnaisia korunosia (nauhaa, helmiä, korvakorukoukkuja, tms)
- Lehti/kuviosaha, tiheähampaisia teriä, leivinpaperi, hiomapaperi, liimapuikko, lyijykynä, pora,

Työohje:

1. Halkaise kookospähkinä ja kaavi sisus huolellisesti pois. Hieman kuivunut kuori sopii parhaiten askarteluun.
2. Piirrä haluttu muoto leivinpaperille ja liimaa se paperiliimalla kookoksen pintaan.
3. Sahaa muoto irti lehti/kuviosahalla ja pese liima ja leivinpaperi pois kookoksesta.
4. Hio reunat sileiksi ja hio myös pähkinänpinta, näin saat kauniin tummanruskean materiaalin näkyviin. Mitä enemmän hiot, sitä tummemman värin saat. Voit myös käyttää eri karkeusasteen paperia.
5. Poraat ripustusreikä, voit myös kaivertaa pintaan kuvioita esim. kapealla viilalla tai kaivertimella.
6. Lopuksi kiillota kookoksen pinta ruokaöljyllä.

Muuta:

- Tässä yksityiskohtaiset ohjeet pähkinänkuoren halkaisemiseen <http://www.kitchenchameleon.com/2010/04/kuinka-kookospahkina-kesytetaan.html>

